

Stadsledningsförvaltningen

Ordförandebeslut

2024-01-22

KS/2023:373

Svar på remiss av promemorian Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott (Ds 2023:31)

Beslut

Solna stad avstyrker förslaget om säkerhetszoner.

Sammanfattning

Solna stad har fått promemorian Säkerhetszoner – Ökande möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott (Ds 2023:31) på remiss. Solna stad har beviljats anstånd med svar till den 22 januari. Svaret har beretts av stadsledningsförvaltningen.

I promemorian föreslås att det införs regler om ett nytt system med säkerhetszoner i polislagen.

Solna stad är kritiska till förslaget om säkerhetszoner och analyserna i promemorian. Solna stad avstyrker förslaget i sin helhet. Solna dock följande synpunkter om regeringen ändå väljer att gå vidare med lagförslaget.

Solna stads synpunkter

Solna stad ska kännetecknas av trygghet och öppenhet och vara en trygg stad för alla. Detta är det övergripande målet för det trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbetet vilket också anges i stadens trygghetsstrategi. Brottslighet och otrygghet hänger ofta ihop och det påverkar solnabornas frihet och livskvalitet. Oro för brott kan leda till en känsla av otrygghet och otrygghet som påverkar livskvalitet. Utöver brottslighetens effekter på människors trygghet, välmående och livskvalitet innebär brottslighet också kostnader på kort och lång sikt. Brottsligheten kan också leda till att vissa områden blir mindre attraktiva för boende och för näringsidkare. För att Solna ska kunna vara en trygg stad för alla krävs ett brett och långsiktigt arbete kopplat till trygghetsfrågan som involverar både staden, polisen, näringslivet och civilsamhället. Ett upprättande av säkerhetszoner kan försvåra för kommunen i det viktiga förebyggande och trygghetsskapande arbetet, eftersom det kan leda till oro och rädsla och ett förtroendeglapp mellan boende i ett område och myndigheter.

Stadsledningsförvaltningen konstaterar att det saknas en kommunal representant i den remissgrupp som biträtt utredaren trots att inrättande av en säkerhetszon alltid sker inom en kommuns geografiska område. Stadsledningsförvaltningen anser att det är av vikt att konsekvenserna av de föreslagna lagändringarna analyseras och problematiseras utifrån ett kommunalt perspektiv. I promemorian begränsas analyserna till förhållandena som rör Polismyndighetens ansvarsområde. En barnkonsekvensanalys saknas liksom en redogörelse för konsekvenser för näringslivet om säkerhetszoner återkommande inrättas i ett visst geografiskt område, exempelvis benägenheten att investera. Till detta kommer att den organiserade

brottsligheten har delvis ändrat karaktär. Den beskrivs idag som flytande. Det betyder att den geografiska faktorn inte är lika viktig. Solna stad anser dock att vid ett ökat säkerhetsläge ska polisen, som idag, ha utökade befogenheter i form av skyddsvisitation.

Stadens ansvar, genom lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, angränsar till de förslag som föreslås i promemorian. Det saknas en konsekvensanalys av hur förslagen i promemorian kan påverka kommunstyrelsens möjligheter att utföra de lagstadgade uppgifterna. Detta är en mycket stor och uppenbar brist. Av 3 § i lag (2023:196) framgår att bestämmelserna i lagen syftar till att säkerställa att kommuner utifrån ett kunskapsbaserat underlag tar ställning till behovet av brottsförebyggande åtgärder och tar visst ansvar för samordningen av det brottsförebyggande arbetet inom kommunen.

Stadsledningsförvaltningen konstaterar att förslaget om beslutande myndighet inte innehåller en bestämmelse om krav på samråd med kommunen innan beslut om införande av säkerhetszon fattas. Med anledning av kommunens ansvar i nämnda lag för det brottsförebyggande arbetet inom sitt geografiska område, är förvaltningens uppfattning att ett sådant beslut utan samråd inte är tillräckligt. Förslaget behöver tillföras bestämmelse om sådant samråd.

Solna stad konstaterar att förslaget innebär att kroppsvsitation av personer i syfte att söka efter vapen eller andra farliga föremål får ske i lokaler som används för verksamheter som är av allmänt intresse, såsom hälso- och sjukvård och socialt skydd. Det kan därmed inte uteslutas att en säkerhetszon kan omfatta lokaler där staden bedriver verksamhet som medborgare söker sig till i syfte att få stöd och skydd, som exempelvis socialtjänst och ungdomsmottagning. En säkerhetszon minskar benägenheten att uppsöka dessa verksamheter vilket motverkar syftet med aktuell rättighetslagstiftning.

Förslaget innebär att Polismyndighetens beslut om en säkerhetszon ska vara skriftligt och innehålla uppgift om beslutets innebörd och omfattning, skälen för beslutet, de bestämmelser som har tillämpats, vem som fattat beslutet samt om möjligheten att överklaga. Förslaget innebär vidare att Polismyndigheten omedelbart ska publicera beslutet på sin webbplats och också informera om det på annat verksamt sätt.

Stadsledningsförvaltningen anser att det är en brist att förslaget inte innehåller krav på att Polismyndigheten ska underrätta kommunstyrelsen i den kommun där en säkerhetszon inrättas. Kommunstyrelsen har ledningsansvaret för det brottsförebyggande arbetet enligt 13 § i lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

I 11 § i samma lag anges att det i varje kommun ska finnas en samordningsfunktion för brottsförebyggande frågor. Samordningsfunktionen har ett författningsstyrt ansvar att enligt 12 § p. 3 bidra till att information om det brottsförebyggande arbetet sprids till kommunens invånare och andra som kan ha intresse eller behov av sådan information, exempelvis näringslivet, inom säkerhetszonen. Det är förvaltningens uppfattning att kommunen och Polismyndigheten kan förstärka och hjälpa varandra att minska oro och mildra effekterna av ingreppet i den personliga integriteten genom att information delges kommunen inför att beslut om inrättande säkerhetszon ska fattas.

Sedan 2004 finns en möjlighet för den danska polisen att enligt 6 § politiloven besluta om det som i Danmark har kommit att kallas visitationszoner. I Danmark har det etablerats en stab i samband med att beslut om att införa visitationszoner fattades. Staben leds av en stabschef från Polismyndigheten och består av representanter från Polismyndigheten, inklusive aktuellt

lokalpolisområde, kommunen, skattemyndigheten och kriminalvården. Tillsammans gör staben en plan över hur arbetet med visitationszonen ska bedrivas.

Stadsledningsförvaltningen anser att förfarande skulle kunna tillämpas om man går vidare med förslaget och säkerhetszoner inrättats i Sverige. Genom en stab kan konsekvenser för det kommunala uppdragets utförande bättre omhändertas och samtidigt vara ett stöd för Polismyndigheten som kan bidra till korta beslutsvägar.

Med stöd av delegation från Kommunstyrelsen i Solna stad

Sara Kukka Salam

Kommunstyrelsens ordförande

Beslutet expedieras till:
Regeringskansliet/Justitiedepartementet

Stadsledningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2024-01-10
KS/2023:373

Svar på remiss av promemorian Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott (Ds 2023:31)

Förslag till beslut

Solna stad avstyrker förslaget om säkerhetszoner.

Sammanfattning

Solna stad har fått promemorian Säkerhetszoner – Ökande möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott (Ds 2023:31) på remiss. Solna stad har beviljats anstånd med svar till den 22 januari. Svaret har beretts av stadsledningsförvaltningen.

I promemorian föreslås att det införs regler om ett nytt system med säkerhetszoner i polislagen.

Solna stad är kritiska till förslaget om säkerhetszoner och analyserna i promemorian. Solna stad avstyrker förslaget i sin helhet. Solna dock följande synpunkter om regeringen ändå väljer att gå vidare med lagförslaget.

Solna stads synpunkter

Solna stad ska kännetecknas av trygghet och öppenhet och vara en trygg stad för alla. Detta är det övergripande målet för det trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbetet vilket också anges i stadens trygghetsstrategi. Brottslighet och otrygghet hänger ofta ihop och det påverkar solnabornas frihet och livskvalitet. Oro för brott kan leda till en känsla av otrygghet och otrygghet som påverkar livskvalitet. Utöver brottslighetens effekter på människors trygghet, välmående och livskvalitet innebär brottslighet också kostnader på kort och lång sikt. Brottsligheten kan också leda till att vissa områden blir mindre attraktiva för boende och för näringsidkare. För att Solna ska kunna vara en trygg stad för alla krävs ett brett och långsiktigt arbete kopplat till trygghetsfrågan som involverar både staden, polisen, näringslivet och civilsamhället. Ett upprättande av säkerhetszoner kan försvåra för kommunen i det viktiga förebyggande och trygghetsskapande arbetet, eftersom det kan leda till oro och rädsla och ett förtroendeglapp mellan boende i ett område och myndigheter.

Stadsledningsförvaltningen konstaterar att det saknas en kommunal representant i den remissgrupp som biträtt utredaren trots att inrättande av en säkerhetszon alltid sker inom en kommuns geografiska område. Stadsledningsförvaltningen anser att det är av vikt att konsekvenserna av de föreslagna lagändringarna analyseras och problematiseras utifrån ett kommunalt perspektiv. I promemorian begränsas analyserna till förhållandena som rör Polismyndighetens ansvarsområde. En barnkonsekvensanalys saknas liksom en redogörelse för konsekvenser för näringslivet om säkerhetszoner återkommande inrättas i ett visst geografiskt

område, exempelvis benägenheten att investera. Till detta kommer att den organiserade brottsligheten har delvis ändrat karaktär. Den beskrivs idag som flytande. Det betyder att den geografiska faktorn inte är lika viktig. Solna stad anser dock att vid ett ökat säkerhetsläge ska polisen, som idag, ha utökade befogenheter i form av skyddsvisitation.

Stadens ansvar, genom lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, angränsar till de förslag som föreslås i promemorian. Det saknas en konsekvensanalys av hur förslagen i promemorian kan påverka kommunstyrelsens möjligheter att utföra de lagstadgade uppgifterna. Detta är en mycket stor och uppenbar brist. Av 3 § i lag (2023:196) framgår att bestämmelserna i lagen syftar till att säkerställa att kommuner utifrån ett kunskapsbaserat underlag tar ställning till behovet av brottsförebyggande åtgärder och tar visst ansvar för samordningen av det brottsförebyggande arbetet inom kommunen.

Stadsledningsförvaltningen konstaterar att förslaget om beslutande myndighet inte innehåller en bestämmelse om krav på samråd med kommunen innan beslut om införande av säkerhetszon fattas. Med anledning av kommunens ansvar i nämnda lag för det brottsförebyggande arbetet inom sitt geografiska område, är förvaltningens uppfattning att ett sådant beslut utan samråd inte är tillräckligt. Förslaget behöver tillföras bestämmelse om sådant samråd.

Solna stad konstaterar att förslaget innebär att kroppsvisitation av personer i syfte att söka efter vapen eller andra farliga föremål får ske i lokaler som används för verksamheter som är av allmänt intresse, såsom hälso- och sjukvård och socialt skydd. Det kan därmed inte uteslutas att en säkerhetszon kan omfatta lokaler där staden bedriver verksamhet som medborgare söker sig till i syfte att få stöd och skydd, som exempelvis socialtjänst och ungdomsmottagning. En säkerhetszon minskar benägenheten att uppsöka dessa verksamheter vilket motverkar syftet med aktuell rättighetslagstiftning.

Förslaget innebär att Polismyndighetens beslut om en säkerhetszon ska vara skriftligt och innehålla uppgift om beslutets innebörd och omfattning, skälen för beslutet, de bestämmelser som har tillämpats, vem som fattat beslutet samt om möjligheten att överklaga. Förslaget innebär vidare att Polismyndigheten omedelbart ska publicera beslutet på sin webbplats och också informera om det på annat verksam sätt.

Stadsledningsförvaltningen anser att det är en brist att förslaget inte innehåller krav på att Polismyndigheten ska underrätta kommunstyrelsen i den kommun där en säkerhetszon inrättas. Kommunstyrelsen har ledningsansvaret för det brottsförebyggande arbetet enligt 13 § i lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

I 11 § i samma lag anges att det i varje kommun ska finnas en samordningsfunktion för brottsförebyggande frågor. Samordningsfunktionen har ett författningsstyrt ansvar att enligt 12 § p. 3 bidra till att information om det brottsförebyggande arbetet sprids till kommunens invånare och andra som kan ha intresse eller behov av sådan information, exempelvis näringslivet, inom säkerhetszonen. Det är förvaltningens uppfattning att kommunen och Polismyndigheten kan förstärka och hjälpa varandra att minska oro och mildra effekterna av ingreppet i den personliga integriteten genom att information delges kommunen inför att beslut om inrättande säkerhetszon ska fattas.

Sedan 2004 finns en möjlighet för den danska polisen att enligt 6 § politiloven besluta om det som i Danmark har kommit att kallas visitationszoner. I Danmark har det etablerats en stab i samband med att beslut om att införa visitationszoner fattades. Staben leds av en stabschef från

Polismyndigheten och består av representanter från Polismyndigheten, inklusive aktuellt lokalpolisområde, kommunen, skattemyndigheten och kriminalvården. Tillsammans gör staben en plan över hur arbetet med visitationszonen ska bedrivas.

Stadsledningsförvaltningen anser att förfarande skulle kunna tillämpas om man går vidare med förslaget och säkerhetszoner inrättats i Sverige. Genom en stab kan konsekvenser för det kommunala uppdragets utförande bättre omhändertas och samtidigt vara ett stöd för Polismyndigheten som kan bidra till korta beslutsvägar.

Maria Rönnberg
Administrativ chef

Hanna Malm
Kvalificerad utredare

Beslutet expedieras till:
Regeringskansliet/Justitiedepartementet